

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент

Тарасенко А.В., здобувач вищої освіти

Черниш Д.С., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Цифровізація податкової системи стала невід'ємною частиною сучасного розвитку державних інститутів та економічних відносин. Впровадження новітніх технологій у податкову сферу забезпечує ефективніше адміністрування податків, зменшує можливості для ухилення від сплати податків та покращує взаємодію між податковими органами і платниками податків. Важливо розглянути, як сучасні технології впливають на цифровізацію податкових систем, які переваги вони надають та з якими викликами стикаються країни у процесі їх впровадження.

Однією з ключових технологій, що сприяє цифровізації податкових систем, є інформаційні системи управління базами даних. Ці системи дозволяють збирати, зберігати та обробляти великі обсяги інформації про платників податків, їхні доходи, витрати та інші фінансові операції. Завдяки цьому податкові органи можуть більш точно та швидко визначати податкові зобов'язання, виявляти порушення та ухилення від сплати податків, а також забезпечувати прозорість та підзвітність у податковій сфері.

Інтернет та цифрові платформи також відіграють важливу роль у цифровізації податкових систем. Онлайн-сервіси для подання податкових декларацій, оплати податків та отримання консультацій від податкових органів значно полегшують життя платників податків. Вони дозволяють уникати довгих черг та паперової бюрократії, забезпечуючи швидкий та зручний доступ до необхідних послуг. Крім того, електронні платформи забезпечують безпеку

фінансових операцій та знижують ризик помилок, що виникають при ручному введенні даних.

Розвиток технологій блокчейн також має значний вплив на цифровізацію податкових систем. Блокчейн забезпечує високий рівень безпеки та прозорості фінансових транзакцій завдяки своїй децентралізованій природі та можливості зберігати інформацію у незмінному вигляді. Це дозволяє податковим органам легко відстежувати рух коштів та виявляти потенційні випадки шахрайства або ухилення від сплати податків. Використання блокчейн-технологій також сприяє підвищенню довіри до податкової системи з боку платників податків, оскільки забезпечує більшу прозорість та чесність фінансових операцій.

Штучний інтелект та машинне навчання є ще однією важливою складовою цифровізації податкових систем. Ці технології дозволяють автоматизувати процеси аналізу великих обсягів даних, виявляти закономірності та аномалії, які можуть свідчити про порушення податкового законодавства. Використання штучного інтелекту у податкових системах допомагає підвищити ефективність аудиту та знизити витрати на проведення перевірок. Крім того, штучний інтелект може бути використаний для надання персоналізованих консультацій платникам податків, що підвищує рівень їхньої обізнаності та відповідальності.

Окрему увагу варто приділити питанням кібербезпеки у процесі цифровізації податкових систем. Зростання обсягів цифрових даних та їхньої цінності робить податкові системи вразливими до кіберзагроз. Тому важливо забезпечити належний захист інформаційних систем, використовувати сучасні методи шифрування даних та регулярно проводити аудит безпеки. Забезпечення кібербезпеки є ключовим фактором для підтримання довіри платників податків до цифрових податкових систем та зниження ризику фінансових втрат.

Цифровізація податкових систем також сприяє боротьбі з тіньовою економікою та ухиленням від сплати податків. Використання сучасних технологій дозволяє податковим органам більш ефективно виявляти та відстежувати незадекларовані доходи, нелегальні операції та інші форми податкових порушень. Це сприяє збільшенню надходжень до бюджету та забезпеченню справедливого розподілу податкового навантаження між усіма учасниками економічних відносин.

Важливо також зазначити, що цифровізація податкових систем має значний потенціал для покращення міжнародного співробітництва у податковій сфері. Сучасні технології дозволяють здійснювати обмін інформацією між податковими органами різних країн у режимі реального часу, що сприяє боротьбі з транснаціональними податковими злочинами та уникненням подвійного оподаткування. Міжнародні організації, такі як Організація економічного співробітництва та розвитку, активно працюють над розробкою стандартів та рекомендацій щодо використання цифрових технологій у податковій сфері, що сприяє підвищенню ефективності міжнародної податкової політики.

Водночас процес цифровізації податкових систем стикається з низкою викликів та проблем. Одним з основних є необхідність адаптації законодавства до нових умов. Впровадження цифрових технологій вимагає змін у нормативно-правовій базі, що регулює податкові відносини, для забезпечення їхньої відповідності сучасним вимогам. Це включає оновлення податкових кодексів, розробку нових правил та процедур, а також створення механізмів контролю за виконанням цифрових податкових норм.

Ще одним важливим викликом є питання доступності цифрових технологій для всіх платників податків. Необхідно забезпечити рівні можливості для використання цифрових послуг, незалежно від рівня технічної підготовки

та доступу до інтернету. Це може вимагати впровадження програм навчання та підвищення цифрової грамотності, а також розширення доступу до інтернету в сільських та віддалених районах. Забезпечення інклюзивності цифрових податкових систем є важливим аспектом для досягнення соціальної справедливості та ефективного функціонування податкової системи.

Цифровізація податкових систем також вимагає значних інвестицій у розвиток інфраструктури та технологій. Держави повинні забезпечити фінансування для модернізації інформаційних систем, розробки нових програмних рішень та підвищення кваліфікації податкових працівників. Інвестиції у цифровізацію податкових систем є довгостроковими та вимагають стратегічного планування, але вони мають потенціал для значного підвищення ефективності та прозорості податкової політики.

Таким чином, цифровізація податкових систем є важливим напрямком сучасного розвитку державних інститутів та економічних відносин. Впровадження новітніх технологій, таких як інформаційні системи управління базами даних, інтернет-сервіси, блокчейн, штучний інтелект та методи кібербезпеки, сприяє ефективнішому адмініструванню податків, зменшенню можливостей для ухилення від сплати податків та покращенню взаємодії між податковими органами і платниками податків. Водночас процес цифровізації стикається з низкою викликів, таких як необхідність адаптації законодавства, забезпечення доступності технологій для всіх платників податків та значні інвестиції у розвиток інфраструктури. Ефективна реалізація цифровізації податкових систем вимагає комплексного підходу та стратегічного планування, але має потенціал для значного підвищення ефективності та прозорості податкової політики, сприяючи стійкому економічному зростанню та соціальній справедливості.